

ДІЛО

ВИХОДИТЬ ЩОДНЯ РАНО

РЕДАКЦІЯ І АДМІНІСТРАЦІЯ:
Львів, Ринок ч. 10, II. пов.
Конто почт. шаш. 143.322.
Адреса для телеграм:
„Діло“ Львів.
Головний Редактор прий-
має від 11—12 год. перед-
полуднем.
Рукописи не звертається.

ПЕРЕДПЛАТА В КРАЮ:
Місячно 5-00 зол.
Чвертьрічно 15-00 „
Піврічно 30-00 „
Річно 60-00 „

ЗА ГРАНИЦЮ: В Америці 1 долар.
Франції, Італії, Бельгії 20 фр. фр.
Італії 7-50 зол., Швейцарії 7-50 зол.,
Швейцарії 5 шв. фр., Чехослова-
ччині 30 ч. к., Румунії 150 лей, Бол-
гарії 7-50 зол., Австрії 7-50 зол.—
Зміна адреси 1 зол.

Телеф. Редакції: 29-41.
Друкарні: 29-25.

В СПРАВІ ОГолошень
ЗВЕРТАТИСЯ ДО АДМІНІ-
СТРАЦІ.

ЦІНА ОДНОГО ПРИМІРНИКА
20 сот.

Шкільні саботажі.

ПОДІЇ В КРАЮ.

Від другої половини вересня ц. р. в бага-
тьох повітах Східної Галичини і в деяких по-
вітах північно-західних українських земель
мають місце такі події, які: биття шиб у дер-
жавних школах, здирання шкільних вивісок,
державних відзнак і портретів польських коро-
лів та сьогоднішніх керівників польської дер-
жави, нецензурні написи на шкільних оповіст-
ках і на стінах шкіл, псування приладдя шкіль-
них, нищення польських книжок і внутріш-
ньої обстановки по школах, а вкінці фізичний
терор супроти учителів і дітей польської на-
родності. Ті всі чини означують коротко за-
гальною назвою шкільних саботажів і вони вже
мали місце в багатьох громадах та вказують
тенденцію дальшого поширення.

ПРИЧИНИ ТИХ ПОДІЙ.

Організація Українських Націоналістів
(ОУН) видала осіною ц. р. брошуру і летючки
з закликом до українського громадянства, а в
першу чергу до української молоді повести ре-
волюційними засобами боротьбу за українську
школу. В одній з летючок згадується сільську
молодь переводити шкільні саботажі у формі
вгорі представлений. Брошуру і летючки поши-
рили націоналісти серед народних мас. Пропа-
ганда ОУН за шкільними саботажима найшла
деякий відгомін у краю і останні події, про які
ми згадували, є наслідком веденої націоналі-
стами агітації.

ЦЕНТРАЛЬНИЙ КОМІТЕТ УНДО І ШКІЛЬНІ
САБОТАЖІ.

Центральний Комітет УНДО на своєму
останньому засіданні в дні 30. вересня ц. р.
розглядав всебічно справу шкільних саботажів
і прийняв резолюції, які осуджують шкільні са-
ботажі і перестерігають українське громади-
нство перед такими недоцільними і шкідливими
для української справи заходами, а для боротьби
за школу зокрема, засобами боротьби.

Обговорюючи ближче цю постанову Централь-
ного Комітету

РІЗНІ МЕТОДИ БОРОТЬБИ ЗА ШКОЛУ.

Між державними і недержавними наро-
дами іде безупинна боротьба на цілому фронті.
Недержавні народи намагаються, щоби школа
була кузницею національної свідомості і вихо-
вала боротьбу за народні права, а знову державні
народи стараються зробити школу знаряддям
культури і політичної асиміляції та одним із
засобів панування над недержавним народом.
Історія анзвольних змагань недержавних наро-
дів — це і у великій частині боротьба за шко-
лу, боротьба за реалізацію гасла: „рідна шко-
ла“, „рідний шкільний рідний дух“, „учитель тої
жмої народності що діти“. Різні є методи
яких уживає недержавний народ у боротьбі за
здобуття національної школи. Найголовнішим
є тут політична боротьба (як боротьба на пар-
ламентарній арені, вітчева акція і т. п.), органі-
зування явного і тайного приватного шкіль-
ництва, боротьба за державну школу. Напр.
у Польському Королівстві поляки вели під ста-
ліття тайну і підпайну працю в шкільній діяль-
ності. Комісія, поклика на 1901 р. варшавським ге-
нерал-губернатором для прослідження освітніх
відносин на селі стверджує, що 33 проц. на-
селення краю учиться в польських тайних шко-
лах і що більшість польських селян саме в тих
тайних школах навчилися читати і писати.
Тайні школи по селах вели польські землевлас-
ники, польські монахи, польські ксьондзи.
Не можна проте дивуватися, що тайне і підпай-
не навчання уважалося провідні польські мужи
кузницею нової Польщі. Рівнобачно з боротьбою
за приватне шкільництво ведуть недержавні
народи боротьбу за державне шкіль-
ництво. Часом уживають вони в бороть-
бі за шкільництво таких засобів як шкільні
страйки. Мало це місце напр. у Польському
Королівстві в 1905 р. Ужиття тих чи інших за-
собів боротьби залежить у великій мірі від по-
літичних відносин. Прим. шкільний страйк в

Польському Королівстві мав місце в 1905 р.
себто тоді, коли Росія вела з Японією невдачу-
вину, а в межах російської держави шаліла ре-
волюція. Тоді здавалося, що розвалиться ро-
сійська імперія і поодинокі народи, що входили
в її склад, будуватимуть своє незалежне
життя. Польський шкільний страйк середньо-
шкільної молоді скінчився невдачею, бо не-
вдачною була перша російська революція.

НЕДОЦІЛЬНІ ЗАСОБИ БОРОТЬБИ.

З обговорювання різних метод боротьби
за школу виходить, що ніхто не уживав шкіль-
них саботажів як засобу боротьби за школу.
Вибиття вікон у школі, нищення портретів, у-
міщення нецензурних написів на оповістках,
це не є боротьба за школу, це є дитяча забава
в революцію. Такі засоби нічим не причиню-
ються до здобуття школи, а навпаки вони шко-
дять боротьбі за школу, бо перешкаджають, а
то й унеможливають ужиття інших більше
доцільних засобів боротьби. Шкільні саботажі
дають тільки працю поліції, яка переводить
арештування злочинців справників і наражує
багато молоді на судові засуди. З тих причин
шкільні саботажі є фальшивим і недоцільним
засобом боротьби і вони не можуть принести
українському народові ніякої користі, навпаки
вони можуть тільки підірвати симпатію світо-
вої opinii для української справи.

НЕМОРАЛЬНІСТЬ ШКІЛЬНИХ САБОТАЖІВ.

Є великою очайдушністю і легководушністю
кидати малолітню молоді у вир такої бороть-
би, як биття шиб і нищення портретів. Прому
уявити собі, що може вийти з такої молоді,
яка вже в 10-тому, чи 11-тому році життя при-
звичається до таких учинків, як кидання
нічю камінням, нищення тайком книжок і пор-
третів. Така наука може тільки скривити моло-
ді душі, відвести їх від праці над собою, по-
ширити анархію серед молоді і помагати зро-
стові пововоєнної деморалізації серед неї.

НАЙЛЕКШИЙ ШЛЯХ.

Шкільні саботажі не найлекший, найменше
відповідальний засіб боротьби. Далеко легше
перевести дорослі молоді вибиття вікон, чи
здерття державного знаку, як повести курс не-
грамістних, чи івшу освітню роботу в селах.
Шкільні саботажі вимагають лише хвилевого
напруження волі, хвилевого зусилля, а освітня
праця на селі вимагає постійного напруження
волі. З тих причин шкільні саботажі йдуть по
лінії найменшого опору.

ЗАЙВІ ЖЕРТВИ.

При всій своїй безуспішності наражують
шкільні саботажі українське громадянство на
зайві, непомірні великі жертви. Масові ареш-
ти і засуди, звихнення життя багатьох епоміж
молоді, отже прямі наслідки саботажів. Крім
цього громади і поодинокі особи мусять по-
вертати всі матеріальні шкоди і втрати з при-

Закон дозволяє забезпечувати в „Дністрі“

1/3 частину вартості будинків. Не зрікається
добровільно свого права і негайно виповідає
в ПЗУВ що 1/3 частину, та забезпечить її у своєму
власному

ТОВАРИСТВІ ВЗАЇМНИХ ОБЕЗПЕЧЕНЬ

„ДНІСТЕР“

У ЛЬВОВІ, вул. Руська ч. 20.

Кожний українець державник повинен прочи-
тати книжку

Д-ра Володимира Левинського

„УКРАЇНСЬКА ДЕРЖАВНА ПУТЬ“.

Думки про методи і практику державного бу-
дівництва.

Багатий зміст. 160 сторінок вісімки. Жадати у
всіх книгарнях або замовляти у д-ра К. Глади-
ловича, Львів, Тереси 2 ц.

чини саботажів. Населення громад змушують
виконувати нічні варти перед школами в складі
нількадесяти осіб. Не треба аніяснувати, що
цей обов'язок є важким тягарем. У додатку в
тих місцевостях, де мали місце саботажі, є у-
труднена, коли не унеможливлена освітня і
кооперативна праця.

При повній безуспішності саботажів му-
сять вони викликати в скоршому, чи пізнішо-
му часі зневіру, депресію, і заставити багатьох
активних людей відступитися від праці.

У деяких місцевостях шкільні саботажі не
є ділом українських рук. Відноситься це до тих
місцевостей, де учителями є українці. В тих
місцевостях дуже часто при помочі інспірова-
них саботажів усувають українських учителів,
або спричиняють перенесення їх на захід.

МАСОВА БОРОТЬБА.

Не перечимо, що багато молодих людей з
ідейних мотивів допускається невідповідаль-
них саботажів. Не перечимо, що ті самі люди
звертаються у своїй праці і охотою посвяти. На
жаль ідейність тих людей не приносить нікому
ніякої користі, а наражує їх на великі, зайві
жертви.

Не шкільні саботажі, а призначення загав-
лу українського громадянства до безупинної
боротьби за школу, яка вимагає координації
різних засобів боротьби, і поширення тих за-
собів на шораз ширші верстви, може спрово-
дяти боротьбу за школу на новий шлях. Шкільні
саботажі є тільки великою перепоною на цьо-
му шляху.

З тих усіх причин всі свідомі громадяни,
а в першу чергу політичні діячі повинні проти-
ставитися шкільним саботажам та освідомити
найширші народні маси, як дуже небезпечними
є ті саботажі для наших зорганізованих
змагань

Володимир Целевич

До історії провокації на Україні.

Стаття „Невідповідальні чини“ в „Дні-
сті“, цілком слушно вказує на грізну небезпе-
ку від ріжних безумних чинків, які безперечно
є вислідом ворожої нам агітації, або я провока-
ції, що має на меті привести нам найбільшу
шкоду.

Я приведу тут аналогію з подіями 1918 року
на Україні, які принесли нам найбільшу шкоду.
Яку тільки можна було нам призначити. Річ у тому,
що за часів революції протамом 1917 року піде
на Україні не було чути про жидівські погроми
і навіть на Лівобережжю не було погромів пан-
ських дворів аж до приходу більшовицьких
військ з Москви.

Окремі особи були робітні молодими, яких
спеціально для того організували московські
більшовики. Коли більшовики завоювали Украй-
ну вперше у 1917-18 році, тоді жидівських по-

громів самоорозуміло не було, а жиди ставилися
до українців на загав зовсім добре.

Колиж на провесні 1918 року, більшовицькі
війська примушені були очистити від себе Украй-
ну, то тут уперше і появилася на Україні прово-
каторські виступи проти жидів з боку москалів,
але під українським прапором, щоби пошарити
жидів з українцями. З тієї провокації можна ви-
явити два факти: 1) Коли в Полтаву увійшли нім-
ці і з ними деякі дрібні українські частини, тоді
счинилися 2 офіцери тих частин з Бароцької
Гостиниці. Там, побачивши двох жидів, цілком
привалило по європейському одягнених. Інті-
гентних, що говорили по російськи, вони припа-
дали своїм дивинам і хотіли їх і втягнути до
своїх кімнат. Там почали їх питати російською
мовою, чи вміють вони говорити по українськи.
Коли ті сказали, що ні, то вони наклали їх бити

пачеполами, вимагаючи від них одночасно, щоб вони навчилися говорити по-українськи. Тимчасом самі вони, по словам тих-же самих битих жидів, не вміли ні одного слова по-українськи.

Коли їх випустили, то вони кинулись шукати влиплих українців для обробки. Тут ті несподівано побігли до німців і в результаті ці офіцери були видані з міста Полтави. Але діло було зроблено і жиди вже стали їздити відносно вільно по українській території. І це мабуть систематично робили російські офіцери, які увійшли в українську армію, щоб її підрити. Провокація тоді так далеко зайшла, що відомий патріот український Микола Шемет, брат Михайла і Сергія Шеметів, який сам вступив до української армії, побачивши своє безсилля перешкодити провокації, в розпачі застрелився.

2) Другий аналогічний випадок був в Дніпропетровській армії. Під час зайняття Полтави, був там командант "Гали", який коли треба, прикидався українцем, і був за української армії теж командантом. Його діти, страшенні геноцистики України, теж робили провокації подібного роду. Вони у своїй офіцерській уніформі прийшли раз до якоїсь жидівської родини, вимагали нагородити їх, і коли жид нагодував їх гускою чи качкою і дав їм чаю, то вони наївшись та напившись, вбили його батьками. Подібних провокацій було багато із боку більшовиків. Усе це робилося для того, щоб зробити з жидів ворогів усього українства і примусити їх шукати захисту у когось іншого, у того, хто може захистити від таких вчинків. Це власне на Україні використала більшовицька Москва, яка після того легко завоювала Україну, бо мала на Україні своїх союзників.

Те саме тепер повторюється в Галичині. Тамні пружини тієї акції покищо невідомі, але, очевидно, накази йдуть з верхів, де сидять певно такі люди, яким адекватно на тому, щоб робити такі вчинки, за які потім спадуть прикрі наслідки на цілий нарід.

V. Kioviensis.

Франція проти дальшої редукції зброєнь

На бенкеті після конгресу французької радикальної партії у Віші прем'єр Даладіс виступив з промовою, в якій торкнувшись французької закордонної політики, явив, що всупереч закликам до збройного виступу, Франція веде мирну політику і не думає вважати ані понижати ніякого народу. Говорячи на тему розроблення підкреслює: "Ми рішені недопустити до дальшої редукції військових сил, поза редукціями, передбаченими в міжнародних умовах, які забезпечують поступенне роззброєння і постійну автоматичну контролю зброєнь. Виконання тієї умови мусить бути забезпечене. В це точка, що виключає всякі торги на цю тему. Французький роззброєний план прийняли Англія, Зх. Держави, Італія, Радянщина й інші держави. Всі дотеперішні спроби тривалого порозуміння Франції з Німеччиною кінчилися безуспішно. Ніхто не заперечує Німеччині права істаування. Німецький уряд говорить вправді про своє бажання миру, але пощо відбуваються там організовані маніфестації озброєних відділів, чому Німеччина відкидає роззброєнні пропозиції, домагаючись одночасно збільшення воєнних матеріалів, які протинь треба буде знищити на випадок прийняття роззброєнної конвенції".

Англійські воєнні алярми.

ЛОНДОН, 9. 10. ПАТ. Ситуація, створена німцями відносно в справі роззброєння, є предметом широких коментарів англійської преси. "Обсервер" висловлює жаль, що світова війна не протяглася 6 місяців довше, бо тоді мир був би подиктований в Берліні. Тоді Німеччина була би віддалена поглядом левіції, що значить воєнна інвазія на власний край. Німецький нарід був би тоді більше свідомий свого погрому і не приготував би більше війни як форми "арійського діла". Дух агресивного мінітаризму гітлерівської Німеччини викликає зріст віднощості і консолідацію тих держав, що бажать миру. Все довкола Німеччини заалармоване і стоїть на сторожі, держачися разом. Ніколи ніодня нарід не був більше свідомий своїх воєнних приготувань, як Німеччина Гогенцолернів у 1914 р. А проте Німеччина вийшла не виграла. Нова Німеччина має ще менші шанси виграти війну, а якщо її розпаче, буде ще більше покарана ніж Німеччина царська. Бритійський уряд у повній згоді з Францією думає, що ситуація під грудні 1932 р., коли Німеччина оголосила домагання рівноправності зброєнь, зовсім змінилася. Німеччина мусить тепер доклати, що хоче миру. Тоді В. Ваттінгс являть на пробий час.

Кому об'являли збройну рівноправність.

ЛОНДОН, 9. 10. ПАТ. "Тайме" запитує у перекладачів, на що Німеччина збробіть. Бритійський уряд згодився, щоб стан нерівності зброєнь був тільки тимчасовий, та обіцяв Німеччині рівноправність в системі загальної безпеки. Однак те обіцянку дано передгітлерівськїм Німеччині. Виконання тієї обіцянки тепер неможливо з огляду на воєну пропаганду, ведену в Німеччині. Завданням гітлерівської партії прилучити краї, що знаходяться поза границями Німеччини. Інші держави не можуть уважати тих воєнних енциклопедій як внутрішньої справи Німеччини. Такий стан річі мусить змінити. Часоме заявляється за заключенням роззброєнної конвенції навіть без участі Німеччини.

Чистка білоруської комуністичної партії.

МОСКВА, 9. 10. ПАТ. "Правда" приносить незвичайно сенсаційний матеріал у справі партійної чистки на радянській Білорусі. Досі зверфіковано 43 прц. членів білоруської комуністичної партії або 26.491 осіб. З того 18 прц. виділено з партії, а 19 прц. адегровано до степеня кандидатів і симпатиків. Між іншими викрито нові способи саботування колективної акції. У зв'язку з чисткою виділено з партії кілька високих достойників.

Здвиг 85.000 штормовиків.

БЕРЛІН, 9. 10. ПАТ. Здвиг націонал-соціалістичних штормовиків у Бреславі скінчився в неділю дефілядою, в якій взяло участь понад 85.000 штормовиків, що манірували в повному військовому озброєнні. Дефілада відбулася перед шефом штормових відділів, кпт. Ремом, якому товаришив кронпріанц і кн. Август Вільгельм.

Заборолені партії.

ПРАГА, 9. 10. ПАТ. Після заборони діяльності націонал-соціалістичної партії та німецько-національної партії переведено з партійних зомінах і приватних мешканнях визначних членів нинішньої рейху, в часі яких сконфіковано багато обтяжного матеріалу. Арештовано кільканадцять осіб. Маєток партій обложено секвестром.

Атентат на шефа штабу румунської армії.

6 чутки, нібито на майданіх румунської армії підстаршина кинув ручну гранату в напрім'є шефа штабу румунської армії ген. Латореску. Генералів аютант іще в пору перед вибухом вхопив гранату та відкинув її на кілька-

Завдання голосного процесу.

БІЯНЦІ, 9. 10. ПАТ. Тутешня преса обговорюючи хід процесу в справі шалазу радистів, докладає ані Тортлерові ані болгарам участі в алочинні, встанови треба вивчати їх моральні і паліями, яким валежиться таласмо ларя як алочинні винуватцями. Не хольте тут про винуватців, але про те, щоб завадати смертний улар комуністичної партії — цит. "Ланцетер Н. Нахріхтер". Тих кілька голів це арешти.

Радянсько-японський конфлікт.

Японія готується зайняти східно-китайську залізницю.

МОСКВА, 9. 10. ПАТ. Закордонним кореспондентам у Москві розіслав радянський уряд нікат а повідомленням, що радянський уряд володоси документи, які мають свідчити, що японські чинники в Маньчжурії приготували залягати східно-китайської залізничі силор, покликуючись на незалежність Маньчжуро. Вступом до тих приготувань радянський комунікат уважав арештування в дні 24. вересня ц. р. вищих радянських урядовців. Між оголошеними документами знаходиться рапорт японського посла в Маньчжурії генерального японського консула в Харбіні, голови маньчжурської делегації до переговорів у справі продажі залізничні і т. Оголошення тих документів викликало в московських політичних колах враження великої сенсації. Яким чином знайшлися вони в руках радянського уряду, це очевидно тайна. Переважно думає, що факт їхнього опублікування не причається до алагіднення атмосфери між Москвою і Токио.

По широкому світі.

— В американських урядових колах члється з тим, що проібіція буде знесена 5. грудня ц. р.

— Біля шотландського побережя затонуло англійське воєнне човно Л. 26. Щоправда, зникся небаром залосі виплисти на поверхню, та по доросі до пристані вихудив мотор. Трьох людей зі залози агнуло, 10 було ранених. Човно стьавними ливами притягували до пристані.

За напад на пошту у Трускавці.

Другий процес у Самборі.

Згідно з поданою у нас два дні тому вісткою, сьогодні у Самборі розпочався в окружному суді перед лавою присяжних другий великий процес за діяльність ОУН на терені Дрогобищини. Процес цікавий головню тим, що в акті обвинувачення знову фігурують імена Василя Віласа, Дмитра Данилишина й Михайла Гнатова, як співзвучуватців.

Розправа триватиме 5 днів, предсідником трибуналу є суддя д-р Курковський, обвинувачує прокуратор д-р Зельонка. Лаві оборонців проводить д-р Рогучий.

АКТ ОБВИНУВАННЯ.

Обвинуваченими є: 1) Петро Лоцман, ур. в Рабчинях к. Дрогобича, гр.-кат., землоторець, літ 20, ученик 6-го гімназ. кл. у Стрию;

2) Михайло Лобіко, ур. у Олександрівці, літ 30, землоторець, сільськогосподарський робітник, має 4 класи гімназії;

3) Микола Ляків, р. у Тетянівцях, гр.-кат., землоторець, літ 23, м'ясар, має 1 гімназійну класу;

4) Євген Петрів, ур. у Воробині, гр.-кат., землоторець, літ 20, має 4 гімназ. класи.

Три перші обвинувачені з тому, що разом з Василем Віласом і Дмитром Данилишином та Михайлом Гнатовом (перші два загинули на фронті 23. XII. 1932, останній утік за кордон) звершили 8. серпня 1931 р. з революційними у руках до поштового уряду у Трускавці та, погрожуючи присутнім населенню, зважаючи їх піднести руки до гори й стріляючи з револьверів, — забрали готівку у висоті 27.480 зол.

Євген Петрів обвинувачений у тому, що звершився разом з усіма названими до поштового будинку з револьвером у руках, залякав співжидів

нападт кривів. Від вибуху гратати загинули двоє воєн, аютант був тяжко ранений. Ген. Латореску був лише легко ранений відломками гранати.

У мотивах кажеться про те, що обвинувачені стоять під закликом злочинну державної зрад, докраної через приналежність до УВО, та злочину проти чужого майна, докраноного через участь у грабунковому нападі на поштовий уряд у Трускавці, який група терористів з УВО звершила в дні 8. серпня 1931 року.

ХІД ПОДІЙ.

8. серпня 1931 р. у Трускавці, біля 17.20 год. попол., в моменті, коли начальник поштового уряду Анджей Длугош видавав вліпці у аютант з закінченням урядування та арештування грошей до експедиції і навігаторів до борва, при яким урядувала Марія Длугошев, він побачив наразі якогось мушину, який скермував до нього револьвер зі словами: "Тахо, спокій, руки до гори". Спершу не зорієнтувався, але почувши крик службовички Чайковської: "Що це за жарт, прошу не жартувати зі зброєю", — зрозумів, що це напад на пошту. В цій хвилині розпалився з почекальми два револьверні стріли. Нападник, який тероризував Длугоша, мав на собі товсті окуляри. За хвилину з каскою відліку наліз якийсь інший чоловік: похилений вперед щоб до почекальми, а за ним той, що тероризував Длугоша. В часі, коли персонал надалого відліку був стероризований нападником, який стояв при бірку Длугоша, службовичка Іда Людмилівна, яка в касовому підділі приготувала гроші до експедиції, побачила раптом біля себе чоловіка невеличкого ростом, в жовто-зелених окулярах. Той чоловік звернувся до неї револьвером та сказав:

ПРОДАЮТЬ ЗАБОРОНЕНІ ГАЗЕТИ.
НОСЕН. ПАТ. Поліція в Гамборні арешту-
вала 3 жінки, польських торговки, на купуванні
та читання „Гайту“, „Гайт“ хоч йому підбра-
ди збит, продають у кіосках. Жиди ці не знали,
що часини заборонені. Польський консуль їх
запитував у німецькій владі.

На допомогу студуючій молоді.

До українського громадянства!

Надходить початок шкільного академічного року, а з ним виникає питання матеріального забезпечення самої студуючої молоді. Питання це поставлене до розважати пам'яті громадянству і питання це мусить бути вирішене.

Українська студуюча молодь мусить дістати засоби до студії, мусить мати місце, де у скрутній хвилині могла б дістати розрачунок на покриття таких високих збитків шкільних чи іспитових оплат, українське студентство мусить мати змогу удержати одиниць український Академічний Дім у Львові та студентську харчівню.

І во вільно вікому ставитися байдуже до цієї справи, не вільно вікому закриватися різким поглядом чи дисонансами між старшими і молодими.

Це значило б поглибити молоді самі собі і то в тому часі, коли та молодь бореться не лише з невичисно важкими обставинами матеріальними, але й із усякого роду обмеженнями й іншими протипротивностями. Це значило б дати змогу українській студентській молоді продовжати своїх студій саме тоді, коли так сильно зменшилися напливи молоді до шкіл взагалі. Це значило б врятувати не дбати про майбутній провід нації і ретинувати в майбутності своїй взагалі.

Українське громадянство, дбаючи про свою студентську молодь, покликане перед кількома роками до життя Товариство Прихильників Освіти і поклало йому за завдання нести поміч матеріальну і моральну українській студуючій мо-

лоді. Це найбільше в одинока завдання цього Товариства.

І Товариство Прихильників Освіти сповняло до сьогодні своє завдання, а українська студентська молодь знаходила все допомогу та підтримку в Товаристві, поки воно мало до розпорядимості відповідні фонди. Та в цьому році страшило Т. П. О. дотеперішні джерела доходів і з уваги на те не в силі виконувати наложених на нього обов'язків. Тим самим українське студентство втрачає одиниць дотеперішню матеріальну базу.

Та українське громадянство, вповні свідоме значення молоді в житті нації, мусить само прийняти з помічю Товариства Прихильників Освіти. Вступаючи в члени Товариства і виконуючи точно свої обов'язки, може громадянство бодай частково розв'язати поставлене питання і доставити Т. П. О. бодай найнеобхідніших фондів.

Нехай-же не буде тепер ні одного члена українського народу, що не став би членом Т. П. О. Рівночасно просить Товариство української культурно-освітньої установи ініціювати реферати чи гутірки про вагу помочи студентській молоді та популяризувати акцію призначення членів Т. П. О.

Видів Товариства вірить, що українське громадянство, все чиняє і жертвуваче у важких моментах, зрозуміє і тепер вагу хвилини та не відмовить помочи своїй молоді.

Львів, у жовтні 1933.

ЗА ВИДІЛ Т. П. О.:

Д-р Юлій Савчук, Інж. Атаназій Мілянчик,
голова секретар

Розправи за селянські заворушення.

Перед окружним судом у Тарнові почалися в понеділок розправи за події, до яких дійшло в червні ц. р. у ропчицькому повіті. Акт обвинувачення твердить, що селяни з Козоджі й околичних сіл під впливом агітації послів Строніцтва Хлопського Стахника та Перога уладили кілька нелегальних зборів. Під впливом комуністів дійшло до сутички з поліцією, яка хотіла розв'язати збори. В Грабінях у сутичці потурбували 3 поліцаїв, у Ноцковій 18 поліцаїв ранили. Поліція ранила 16 людей (з них 8 померло). На лаві обвинувачених зацілю 125 осіб, а саме 1) 44 за напад на поліцію в Ноцковій, 2) 5 обвинувачених за напад на поліцію в Грабінях, 3) 46 обвинувачених за формування ватаг у Навсі та Вишнівській заводу до Ноцкової, 4) 16 обвинувачених за формування ватаг у Гийнівській. Хехлі, Лучках Кухарських заводу до Козоджі, 5) 3 обвинувачених за силування терором бурмістра в Сендзішевській й інших осіб, щоб прилучилися до походу до Козоджі, 6) 8 обвинувачених у тероризуванні членів ББ на вічу в Тищині, 7) 1 обвинувачений в підбурюванні до позбавлення свободи представників влади в Козоджі та в погрожуванні смертю тим, що не вступають до Стр. Людового.

За події в селах повіту рашівського та ланцутського почалася в понеділок розправа також у Рашеві. В тих селах також дійшло до сутичок із поліцією та до грабіжів у приват-

них посіلوх (ліси в Медині Ланцутській). У цьому лісі селяни кидали до поліції камінням і стріляли. Зранили в живіт команданта поліції, постерунку в Ясині, який опісля помер. Поліція застрілила 5 осіб, а 5 зранила. В Гродзіску Дел. в сутичці побили двох поліцаїв так, що вони померли. Споміж селян загинуло 5 осіб, 11 було ранених.

Розправа в Рашеві відбувається перед двома трибуналами. Перед першим трибуналом відповідає 50 обвинувачених. З вільної стопи відповідає 38, з вазинці 18. Предметом розправи є події в Гродзіску. Переслухають 70 свідків. Перед другим трибуналом відповідає за події в Вільці під Лісом 38 обвинувачених, а за події в Лукавці 17 обвинувачених. Із заг. числа 42 обвинувачених 13 відповідає із вазинці. В цьому процесі переслухають 86 свідків.

На цих трьох розправах не кінчиться серія епілогів червневих подій. На 23. і 24. жовтня визначено розправу проти 9 обвинувачених (із них 3 арештованих) за події в Погайздові. Переслухають 10 свідків. На 26. жовтня розписана розправа проти 7 обвинувачених в організуванні зборів у Ноцковій (ропчицький повіт). 27 жовтня відбудеться розправа проти Пяоти та Грошка й тов. за увільнення від арештування. Крім того рашівський суд розгляне 10 менше важких справ, а городський суди 11 справ за менші проступки.

Ревізії й арештування у Равщині.

Уночі з 24. на 25. IX. якісь невідомі заочинці хотіли взломитися до церкви у Каміні Боброїдах. Сполошені громадської сторожі, аламники почали стріляти до сторожі і втікали. Той самої ночі явився хтось шиб у школі і приватному мешканці місцевого управителя та подер портрети і ману Польщі. Поліція у зв'язку з тим перевела ревізію й арештувала Турка і Яшка Лушника з Каміні Піратин та Лушника Михайла з Каміні Боброїдах. Усіх трьох по переслуханні на поліції відставили до арешту в Раві Руській.

Той самої ночі явився хтось шиб у шкільному будинку в Піддубичах та знищив портрети. Поліція у зв'язку з тим постерунок поліції перевела ревізію у Грині Бодієрчука с. Якова, Радзевича В. і Гнатейка Степана. Усіх забрали на поліцію і по переслуханні відпустили на волю; однак на другий день арештували Ст. Гнатейка адресу і відставили до судових арештів в Угневі.

Той самої ночі явився хтось шиб у шкільному будинку в громаді Ульгійок та знищив портрети. Поліція з Денисом перевела ревізію у Яницького Антона, Сидора Антола і Кухарчука Миколи в Ульгійок. Хоча нічого не знайшло, усіх трьох арештували і відставили до судового арешту в Угневі.

Дня 2. жовтня ц. р. поліція з Потеліча перевела основну 3-годинну ревізію в домішній читальні „Просвіт“, в канцелярії кооператива „Єдність“ та в філії у Потелічі. В домішній читальні перетрусили бібліотеку, часописи, шукали на сцені і під сценою. Рівнож перевели цілу книжку оскаржувати в селі між ін. в домі о. декана До-

роцького Михайла, Дудка Федька та інших. У нікого нічого не знайшли і нікого не арештували. Ревізію в Потелічі перевели у зв'язку з вибиттям шиб у школі в Клебанках (присілок Потеліча).

Уночі з 3. на 4. жовтня забито шиб і знищено портрети у шкільному будинку в Корнях. У зв'язку з цим поліція перевела ревізію й арештувала Гринця Н., ученика 8. класу гімн. з Корнів, замешкалого тепер в Раві Руській, а також чотирьох селян з Корнів. Усіх відставили до судових арештів у Раві Р.

Дня 6. жовтня перевела поліція ревізію у Галани і Грині і Вакса Теодора в Раві Руській. Обоє арештували.

Слід зазначити, що в багатьох громадах равського повіту розкинуто дотички протидержавного змісту. У зв'язку з цим старство зарядило по громадах вікну варту, яку держить у кожній місцевості що-ночі 8—10 громадян.

Минулого тижня арештували і відставили до судових арештів крім вище згаданих ще Стасіва Мирослава з Тенетиськ.

Додатково повідомлю, що дня 7. жовтня ц. р. перевела поліція ревізію й арештувала Володимира Осідана з Рави Руської. Дня 8. жовтня перевела постерунок поліції ревізію у родині Жовтих, де арештували Романа і Степана Жовтого. У нікого з арештованих нічого при ревізії не знайшли. В останній хвилині довідаюся, що поліція арештувала Степана Галани і його матір. Усіх відпустили правдоподібно у приналежності до ОУН.

Ревізії й арештування відбуваються далі.

Розправа за дефракцію.

У Львові перед карним трибуналом почалася розправа за надування в секретаріаті львівського городського суду. Обвинувачені: 50-літній старший судовий офіціал Северин Куркевич, начальний суд секретар Рудольф Бачинський, його жінка Стефанія, купець 36. Вік і буфетовод Гр. Чарнуха. Куркевич обвинувачений у дефракції судових депозитів. Бачинський обвинувачений у цьому, що намовляв Куркевича до крадіжки грошей від нього 300 зол. із україненів грошей. Далі три обвинувачені відповіли, що крадіжки від Куркевича гроші, хоч знали, що то крадіжки. Біл узяв 3.000 зол. Чарнуха 1.320, Бачинський 700.

Куркевич на розправі признався до крадіжки та що ті гроші видав по ресторанах, або розповчав співобвинуваченим.

§ 19.

Спростування п. О. Охрима до статті „Дім“ під наг. 112.000 золотих.

З канцелярії адвоката А-ра Кости Пам'яніського дістали ми до поміщення таке спростування:

У „Ділі“ з дня 5. вересня 1933. р. ч. 232 появилася стаття під агорі наведеним заголовком. У цій статті ціла низка неправдивих або перекручених фактів, які стаття відносить до мене, підписаного Інж. Олександром Охримом. В інтересі правди та щоб не ширилося далі безамутство щодо моєї участі в діяльності Спілки Українських Агрономів, я примушений містити ось спростування:

1. Неправда, що я господарював у Співці Українських Агрономів так, що догосподарився до комуну Співки Українських Агрономів. Неправда, що мені надіає не один агроном те, що над ним буде висіти довгими роками судовий присуд невинче меч Демокла. Далі неправдою є, що мені задиає також не один селянин та не одна кооператива те, що не всім більше нестися на ноги.

Зате правдою є слідуючий фактичний стан рини. Спілку Українських Агрономів заснував не я, а оп. Інж. Юлія Павликовський, агроном Микола Творило, директор Центросоюза, агроном Архипенко, Інж. Євген Храпливий, директор „Сільського Господаря“, Інж. Воробець та інші. Спілку Українських Агрономів заснували ті панове в той час, як я перебував ще за границею. О. сновуючі Збори Співки Українських Агрономів відбулися дня 26. липня 1925. р. у Львові. До Наглярної Ради були на тих Зборах вибрані головою Н. Раді Інж. Юлія Павликовський, з членами Н. Раді: Інж. Роман Степанів, Інж. Євген Храпливий, Інж. Тодос Погорський, Інж. Євген Брилинський і п. Олександр Лис. До Управління тих-же Загальних Зборів були вибрані агроном Архипенко Євген, агроном Творило Микола і Інж. Воробець Віктор, що були зареєстровані ухвалою Окружного Суду з 15. XII. 1926. р. під ч. ф. 1382/26 кооп. IV. 405. Тоді склад Наглярної Ради був до дня 26. березня 1927. р. На Загальних Зборах дня 26. березня 1927. р. змінив статут з відповідальності уділами до відповідальності йкратної. На тих-же Зборах головою Н. Раді обрано Інж. Е. Храпливого, а між членами Н. Раді між іншими був агроном Микола Творило. До Управи обрані той Інж. В. Воробець, Інж. Іван Рашавий, Інж. Іван Семік, що був урядовцем Співки Українських Агрономів, зареєстрований ухвалою Окружного Суду у Львові з 14. листопада 1927. р. під ч. ф. 1725/27 кооп. IV. 406.

Шойно 20. лютого 1927. р. себто по майже дох роках існування Співки аступив я в її члени. Таким чином за два перші роки існування Співки Укр. Агрономів я в ніякій ролі не поношу і не можу поносити відповідальності, бо не був тоді навіть членом Співки Укр. Агрономів. Отож антисепі агорі органи господарств зглядно контролювали господарку в Співці Укр. Агрономів протягом 4 (чотирьох) літ, бо мене обрано головою Н. Раді шойно на 3. Зборах дня 11. липня 1929. р. На тих самих Загальних Зборах обрано до Управи на місце Інж. Івана Рашавого Інж. Богдана Половця.

Відома, що господарський стан якоїсь установи в якомусь році є в прямій і безпосередній залежності із господарки попередніх років. Відома аськиму, що в господарстві в останній році обрано навіть надзвичайний провід якоїсь господарської установи, то цей провід небагато зробить, якщо булаб невідповідна господарка попередніх завідуючих органів на протязі довшого часу.

Наглярна Рада під моім провідом прийшла до того, що чотирьох роках господарки попередніх органів між по чотирьох роках господарки кооператива і за її господарку безпосередньо не відповідала. Зате вона відповідала заочно і морально тілком за контролю господарки Управи. Отож Наглярна Рада під моім провідом ставалася свій законний і громадський обов'язок прийняти на себе через вибір на 3. Зборах 11. липня 1929. р. виконати якнайбільше совісно. Саме я зарядив мрак до уконститування Н. Раді контролю доводиться і від господарки. На жаль цей контроль Наглярна Рада під

— Два міста за одну дівчину. Управі міста Відня домагається від чехословацького міста Нітра 35.000 шилінгів за утримання дев'ятих незаконних дітей, породжених від діт по військових заохотах. Цими незаконними дітьми обдарувала Відень одна словацька дівчина з Нітри, що чікала звідтїя ще в 1896 р. і посітилась у Відні. Вона не старалась за австрійське громадянство, а новонароджені діти перешлали за захистів. Ао не могла ними опікува-
тися.

